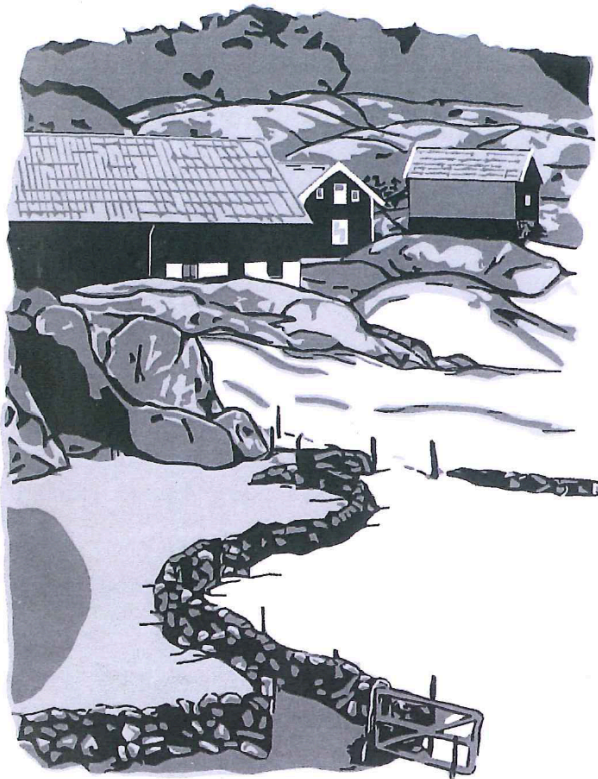

Ramsön & Keholmen

På Ramsön och Keholmen finns ett av Bohusläns bäst bevarade kustjordbruk. Jordbruket är småskaligt och bedrivs med stor känsla för traditioner och ekologi. Öarna har i stort sett samma karaktär som under slutet av 1800-talet.

Stenmur och grind på Ramsön.

Traditionellt jordbruk

Landskapet på Ramsön och Keholmen visar hur det såg ut förr i tiden i Bohusläns innerskärgård. Karga, betade bergsknallar och dalgångar med gräsmarker, slätterängar och vallar.

Topografi och geologi

Ramsön och Keholmen består av två långsmala och flacka bergsryggar som ligger utsträckta i öst - västlig riktning. Ramsöns högsta punkt når 35 meter över havet och utgörs av en uppstickande bergsklack på öns östra del. Keholmen når endast 15 meters höjd och består av några långa bergsholmar förbundna med en stor sandavlagring.

Keholmen.

Fornlämningar och kulturhistoria

De tidigaste dokumenten som beskriver öarna härrör från slutet av 1500-talet, men det finns fornlämningar som vittnar om en ännu äldre historia, till exempel stensättningar från järnåldern, stensträngar och spår efter äldre åkersystem. Idag finns det två gårdar på ön och den äldsta är från 1700-talet. Odlingsmarkerna visar hur det såg ut under 1800-talet i Bohuslän, med små odlingsytor som ligger åtskilda med stenmurar och öppna diken. På inägor, som ligger väl åtskilda från utmarken, bedrivs slätter och bete. Åkerbruket har upphört. På Ramsöns södra sida, vid bryggorna, kan man se resterna av ett trunkokeri med kaj och "grumsedamm". Namnet Ramsön kommer av det gamla ordet för korp, hrafn, sammansatt med -ön. Ke- i Keholmen är förmodligen ett gammalt, numera "utdött" ord för ung get - kid.

Ramsön.

Berghäll på norra Ramsön.

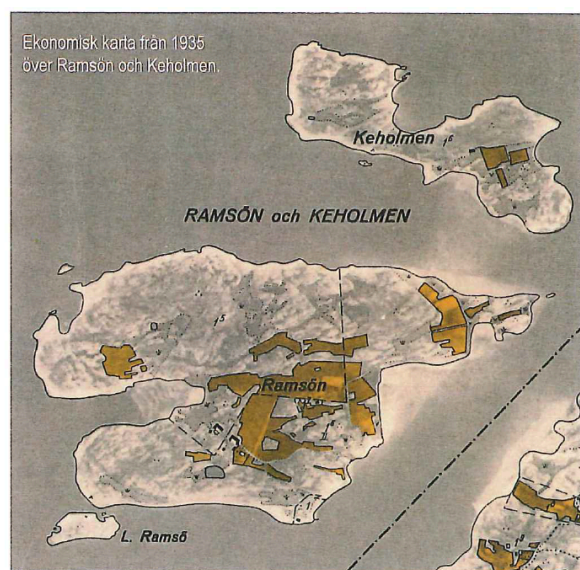
Betasdjur på Keholmen.

Gräsmarker – naturliga fodermarker

Betesmarker och slåtterängar som inte gödslats eller plöjts kallas ibland för ”naturliga fodermarker”. Sådana marker har alltid en rik växtlighet och ett intressant djurliv. På Ramsön och Keholmen finns det fortfarande kvar ungefär 15 hektar av naturliga fodermarker som fortfarande betas, vilket är ovanligt mycket.

Floran

I slåtterängar, betesmarker och utmed stigar och vägar finns en rik växtlighet. Arter som Jungfru Marie nycklar, gökblomster, prästkrage, bockrot, darrgräs och kattfot förekommer rikligt. I kalkpåverkade marker växer vildlin, jungfrulin, dvärglin och granspira. I övergången mellan gräsmarker och berg växer enstaka grova ekar.

På berghällarna finns en rik lavflora. På några platser, till exempel på Ramsöns udde i nordöst och utmed stränderna på Keholmen, är lavfloran särskilt ymnig. Här växer strutskinnlav *Leptogium corniculatum*, flikig skinnlav *Leptogium gelatinosum*, kustskinnlav *L. magnussonii* och kustsilverlav *Parmelina pastillifera*.

Strutskinnlav *Leptogium palmatum* (överst t.v.), kattfot *Antennaria dioica* (ö.t.h) och kustsilverlav *Parmelina pastillifera* (t.v.).

Fågellivet

I vattenområdet mellan öarna och fastlandet samt på öarnas strandängar uppehåller sig rikligt med vadare och sjöfåglar. Området besöks under vår och höst av ett stort antal olika flyttfåglar.

Naturreservatet Ramsön med Keholmen är 241 hektar stort och bildades 1968. Syftet med reservatet är att bevara ett område med stor betydelse för friluftslivet samt bevara öarnas biologiska mångfald och höga kulturhistoriska värden.

LÄNSSTYRELSEN

Välkommen att vandra i den vackra naturen på Ramsön och Keholmen. Visa hänsyn och varsamhet mot naturen. Tänk på att du inte får skräpa ner och att Du inte får;

- campa
- framföra motorfordon
- bryta kvistar, plocka blommor, gräva upp växter
- göra upp eld
- medföra lös hund
- skada eller störa djurlivet
- skräpa ner med glas, papper, plast, avfall eller annat

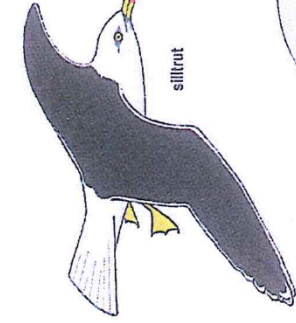
Däremot är det tillåtet att plocka bär och svamp.

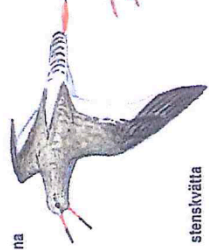
www.vastkuststiftelsen.se

Produktion: Naturcentrum AB. Text: Svante Hullengren. Illustrationer: Nils Forshed, Martin Holmér (konfalk), Svante Hullengren (fransida, trutar och skratmås) och Carina Lindkvist (karta). Fotografier: Svante Hullengren, Naturcentrum AB.

Välkommen till Ramsön och Keholmen

silltrut

rödbena

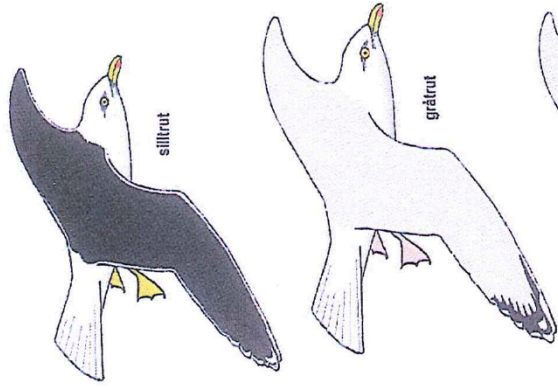
strandskata

stenskvätta

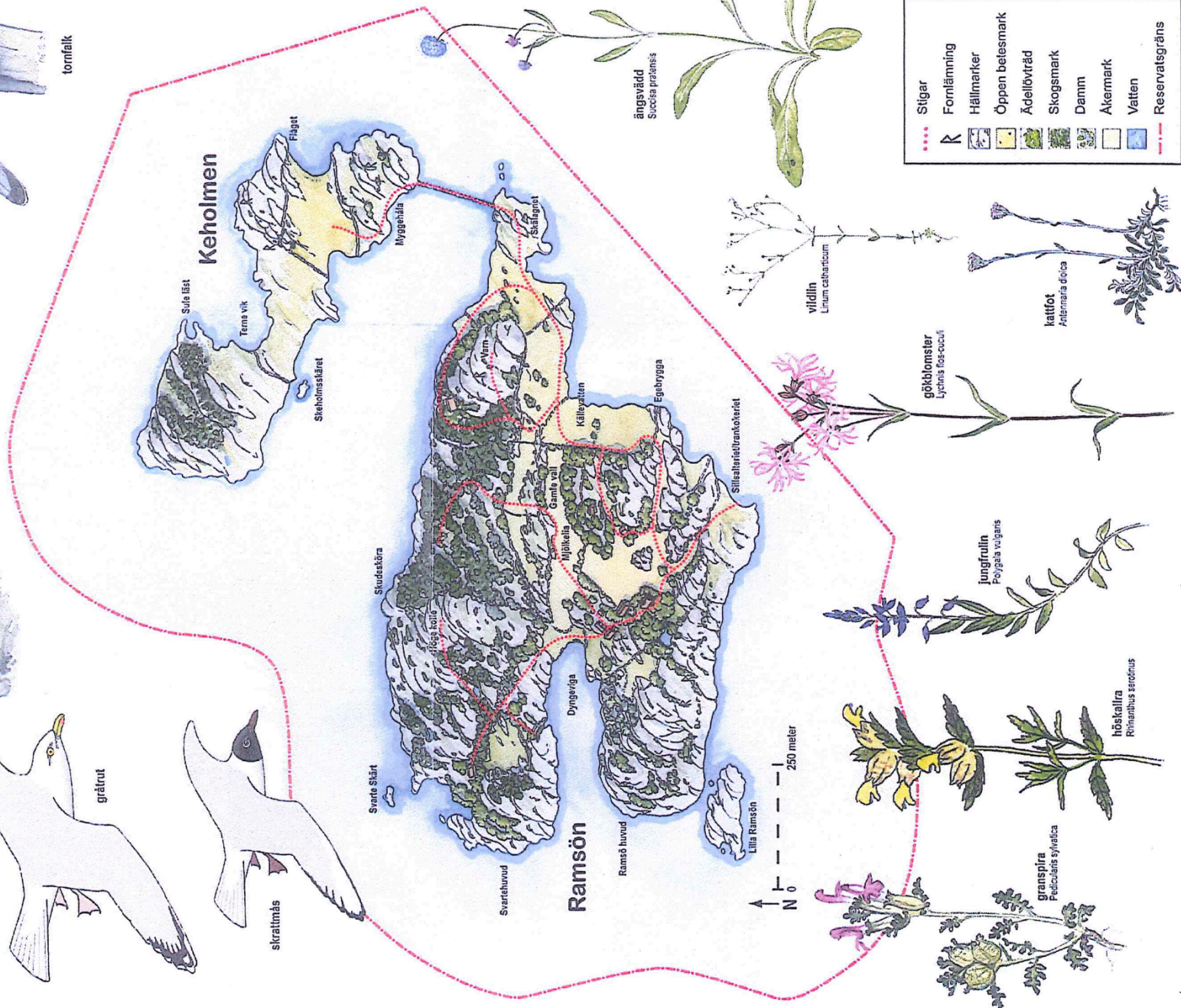
tomfalk

gråtrut

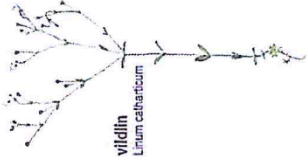

skrätmås

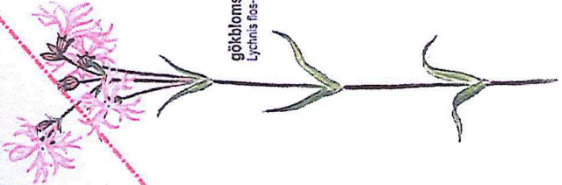

Stigar	.....
Fornlämning	R
Hällmarker	
Öppen betesmark	
Ädelbivrid	
Skogsmark	
Damm	
Akermark	
Vatten	
Reservatsgräns	

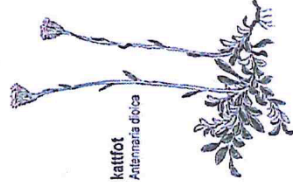
ängsvädd
Succisa pratensis

vildlin
Linum catharticum

gökblomster
Lychnis flos-accæ

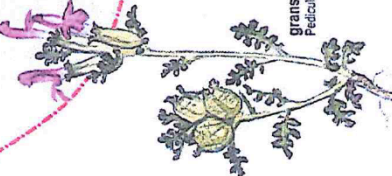
kattfot
Antennaria dioica

jungfrullin
Polygala vulgaris

höskallra
Rhinanthus scrocinus

granspira
Pedicularis sylvatica